

Милосердя
врятує
світ.

ДОБРА СПРАВА

АДАР I 5784

N 209

ЛЮТИЙ 2024

ГАЗЕТА БФ "ХЕСЕД ШААРЕЙ ЦІОН"

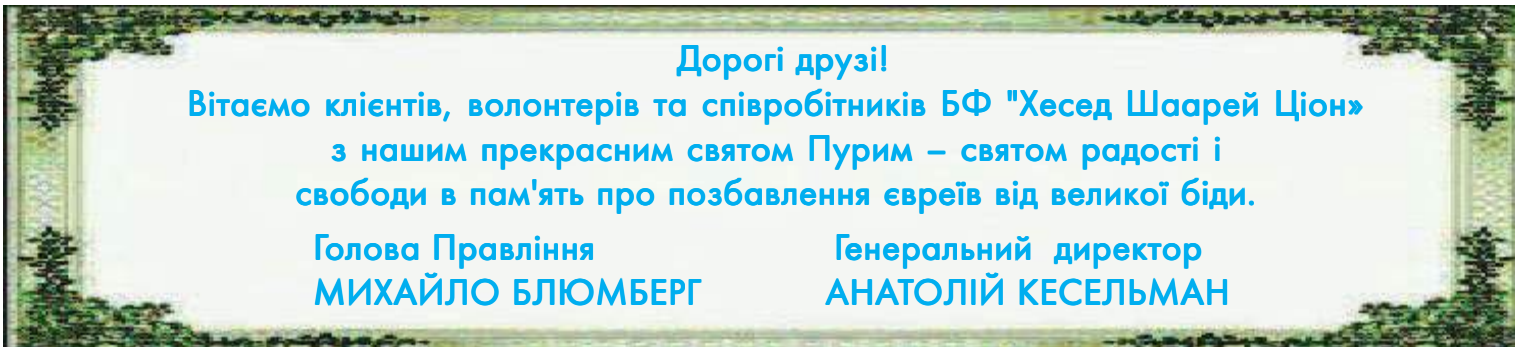
ОДЕСА

Видається за підтримки "Джойнт" JDC

International Fellowship
of Christians and Jews

П У Р И М

21 березня (11 адара II) 2024 р. — піст Естер — день жалоби та посту перед святом Пурим. Під час посту не можна не тільки їсти, але і пити. Піст встановлюється в пам'ять про події Пурима, коли з ініціативи Естер євреї Персії постилися і молилися про порятунок від винищення. Тоді євреї постили три дні. Однак для наступних поколінь встановився одноденний піст, адже тільки особливо сильні духом люди можуть довше обходитися без води. Не голодувати дозволено вагітним, годуючим матерям і хворим, а також тим, хто виконує важку роботу.

24 березня (14 Адара II) — Пурим — свято в пам'ять про чудове спасіння євреїв в Перському царстві більше 2400 років тому, під час правління царя Ахашверша (Артаксеркса), який тоді правив всією величезною Перською імперією. Гаман — впливовий сановник царя, який вирішив знищити всіх євреїв, кинув жереб (пур), щоб дізнатися про найбільш зручний для цього час. Але пізніше він і сам став жертвою власних підступів. За словом «пур» свято називається Пурим, а всі події, пов'язані з ним, докладно описані в Мегілат Естер (книга Естер).

З тих пір два дні після цієї дати стали днями веселого святкування і застілля. В єврейських спільнотах влаштовують театралізовані вистави, карнавальні ходи, печуть невеликі трикутні пиріжки з варенням, їх називають гоменташі (вуха Гамана). Хоча ставлення до

вина в єврейській традиції стримане, саме про цей день в Талмуді сказано: на Пурим необхідно пити, щоб не відрізати «прокляття Гамана» від «благословень Мордехая». Напередодні свята у синагогах читається «Сувій Естер» і при кожній згадці зловісного імені Гамана стукотять тріскачками. За

давньою традицією, в одні і ті ж свята прийнято відправляти один одному частування. У містах, що під час подій, описаних в «Сувої Естер», були оточені фортечною стіною, наприклад, тодішня столиця Персії, місто Шушан, Пурим святкується 25 березня (15 Адара II) і називають його Шушан Пурим.

На відміну від свята Хануки, що вшановує порятунок народу Ізраїлю від духовного знищення, свято Пурим символізує боротьбу за фізичне виживання єврейського народу.

Тому святкування Пурима включає в себе моменти не тільки духовні, а й чисто матеріальні, як би покликані заявити всьому світові: ось, живемо, їмо, п'ємо і веселимося! А «мішлоах манот» (обмін стравами з друзями і родичами) і «подарунки бідним» доводять, що невід'ємною частиною нашого життя є турбота про ближніх, їхнє благополуччя, добробут, достаток. Загальні веселощі Пурима також є своєрідною демонстрацією життєвої сили єврейського народу, і ця демонстрація проходить перед спадкоємцями Гамана, всіма тими, хто сьогодні хотів би продовжити його невдалу чорну справу.

8 Б Е Р Е З Н Я — МІЖНАРОДНИЙ ЖІНОЧИЙ ДЕНЬ

27 серпня 1910 року на другій міжнародній соціалістичній жіночій конференції, що відбулася в Копенгагені, Клара Цеткін запропонувала запровадити Міжнародний жіночий день.

З 1966 року в Радянському Союзі Міжнародний жіночий день став не тільки улюбленим святом, а й вихідним днем.

Поступово ця дата повністю втратила своє політичне забарвлення і прихильність до боротьби жінок всього світу проти дискримінації, ставши справжнім весняним радісним святом для всіх жінок.

З 1975 року, у зв'язку з Міжнародним роком жінок, ООН почала проводити Міжнародний жіночий день 8 березня.

У Благодійній Фундації «Хесед Шаарей Ціон» жінки займають дуже значне місце.

Клієнти, соціальні працівники, волонтери і співробітники Хеседу в цілому складають досить значну кількість — майже 4600.

У зв'язку з прийдешнім Міжнародним жіночим днем адміністрація Хеседу від усієї душі вітає клієнтів, волонтерів і співробітників Хеседу з цим прекрасним весняним святом, бажає мирного неба, здоров'я, довголіття, благополуччя, гарного настрою.

- Картки спецпроекту Укрсиббанку 2 стор.
- Ірина Мармер "Видатні Немировські..." 3 стор.
- Діє "Гаряча лінія" 4 стор.
- Світлана Новаковська "Кешер дорот уді" 4 стор.
- Марк Штейнберг "Єврейський щит СРСР" 5 стор.
- Олександр Галяс "Одесит — геній сценографії" 6 стор.
- Одеса у старих фотографіях 7 стор.
- Олександр і Лев Шаргородські "Вундеркінд із Севільї" 8 стор.
- Віра Шаховцева "Люди "Золотого віку" 9 стор.
- Михайло Гаузнер "Неординарні особистості" 10 стор.
- Країна Поезія 11 стор.
- Посмішка 12 стор.

Новини світу, України, Одеси

США та Німеччина виступають за відстрочення запрошення України до НАТО. Водночас Польща, Чехія та країни Балтії вважають, що лише членство України в НАТО переконає РФ пригальмувати вторгнення та покласти край війні.

Лідери ЄС погодили додатковий пакет підтримки для України у розмірі 50 млрд євро у 2024–2027 роках.

Американська авіація завдала ударів по більш ніж 85 пов'язаних з Іраном цілям в Іраку та Сирії, використовуючи 125 високоточних боєприпасів та бомбардувальники далекої дії, які прибули зі США. Їх супроводжували винищувачі Королівських повітряних сил Йорданії.

Президент Грузії Саломе Зурабішвілі заявила про початок Росією нової гібридної війни проти її країни.

За результатами опитування російського "Левада-центру" 77% опитаних росіян підтримують війну проти України.

Міністр закордонних справ Великобританії Девід Кемерон та Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг закликали європейські країни збільшити виробництво боєприпасів та спрямувати прибуток від вилучених російських активів у Європі Україні.

Британія та союзники домовилися про передачу Україні безпілотників зі штучним інтелектом.

Німеччина збила понад 500 доказів воєнних злочинів росіян в Україні.

Уряд Угорщини відмовився зустрітися з делегацією сенаторів США, що приїхала в Будапешт.

США втретє наклали вето на резолюцію Ради безпеки ООН про припинення вогню у секторі Газа.

Іран поставив Росії близько 400 балістичних ракет дальністю до 700 км, Північна Корея – 1,5 млн. артилерійських боєприпасів.

Конгрес депутатів Придністров'я підготував рішення просити Москву анексувати та приєднати Придністров'я до Росії.

Японія виділила рекордний пакет допомоги Україні на 12,1 млрд. євро.

Картки спецпроекту Укрсиббанку

ШАНОВНІ КЛІЄНТИ!

Починаючи з 2024 року, всі клієнти — пенсіонери, яким надається щоквартальна матеріальна допомога — будуть отримувати її тільки на картки спеціального (004) проекту Укрсиббанку.

З цими картками клієнти зможуть

робити покупки у продовольчих магазинах та аптеках.

Зняття готівки, переказ коштів на інші банківські картки, оплата комунальних послуг, оплата товарів не в продовольчих магазинах чи аптеках будуть блоковані.

Клієнтам необхідно підійти до відділення

УКРСИББАНКУ, в якому відкрито йому рахунок, підписати договір, забрати пластикову картку та активувати її в терміналі або через інтернет-додаток.

Співробітники банку у відділенні допоможуть активувати картку у разі потреби.

Малорухливим клієнтам, за рекомендацією кураторів Хеседа, договір та картку співробітники банку привезуть додому, за здалегідь зателефонувавши клієнту.

Начальник відділу соціального забезпечення

Наталія Головіна

Відділення Укрсиббанку, де можна отримати картки

1. Вул. Ніжинська, 79
Пн-Пт: 09:00-17:00.
Сб-Нд: вихідний

2. Вул. Успенська, 41
Пн-Пт: 09:00-17:00, без перерви.
Сб-Нд: вихідний

3. Вул. Генерала Бочарова, 53
Пн-Пт: 09:00-17:00.
Сб-Нд: вихідний

4. Вул. Люстдорфська дорога, 54
Пн-Пт: 09:00-17:00, перерва: 12:00-13:00
Сб-Нд: вихідний

5. Пр-т Академіка Глушка, 13
Пн-Пт: 09:00-17:00, без перерви.
Сб-Нд: вихідний

6. Вул. Космонавтів, 36
Пн-Пт: 09:00-17:00.
Сб-Нд: вихідний

“ЄВРЕЙСЬКА КУХНЯ ОДЕСИ”

У Культурному центрі БФ «Хесед Шаарей Ціон» відбулася презентація книги «Єврейська кухня Одеси». Це видання побачило світ завдяки «Джойнту» — Американському єврейському об'єднаному розподільчому комітету, єврейській громаді міста Балтімора (США).

У книзі представлені рецепти приготування унікальних страв за смаком єврейської кухні Одеси.

Клієнти та волонтери Хеседа протягом багатьох років збирали рецепти традиційних єврейських страв, які користуються великою популярністю серед членів єврейської громади нашого міста.

І майже щороку у «Денному центрі» Хеседа проходили майстер-класи та конкурси з приготування різноманітних єврейських страв.

Після того, як визначалися переможці, найкращі та оригінальні рецепти публікувалися на сторінках газети «Добра справа», а це говорить про те, що рецептам була надана можливість потрапити в надійні руки любителів різноманітних і смачних страв, у квартири не тільки клієнтів Хеседа, але і їх численних друзів та знайомих.

А в грудні 2023 року доля так щасливо розпорядилася, що з'явилася можливість видати зібрану волонтерами та постійними відвідувачами

«Волонтерської вітальні» та «Денного центру» добре ілюстровану книгу рецептів найбільш популярніших єврейських страв.

Книжка вийшла друком у видавництві Т О В «Лерадрук», і те, про що довгі роки мріяли знавці кулінарних традицій, справдилося.

Культурний центр Хеседа надав можливість усім, хто був причетний до створення цієї книги, бути присутніми на її презентації. Прийшли як автори та зберігачі безлічі рецептів, так і гості — шанувальники єврейських кулінарних традицій.

Після вступних слів керівника Культурного

центру Ганни Розен, автора проекту з видання книги рецептів Ірини Верведа та автора передмови до цієї книги Семена Вайнבלата

відбувся невеликий концерт.

Слід сказати: незважаючи на те, що за своєю тривалістю він був справді концертом-мізинчиком, але за своїм змістом тематично унікальним.

У ньому взяли участь творчі колективи Культурного центру нашого Хеседа.

Вокальний ансамбль (керівник Ганна Слободяник) натхненно виконав пісню Іллі Любінського на слова Михайла Танича "Секрет фаршированої риби".

Театральна студія «Одеські дворики» (керівник Михайло Крупник, музичний керівник і хореограф Ірина Александровська)

представила танцювальну композицію, в основі якої відома пісня Якова Файнтуха на слова Якова Ядова «Бублички». Вона дуже сподобалася глядачам.

Майже немає жодного єврейського свята, де б не чуло було скрипки. Зворушливо прозвучали клейзмерські мелодії, які виконали Вікторія Волох і Ганна Розен.

Порадувала слухачів і пісня «Люблю я макарони» (слова Юлія Кіма, музика Ніно Рота) у жартівливому виконанні Семена Вайнבלата під акомпанемент Інни Вайнблат.

Завершили презентацію запальні танці, після яких присутні отримали можливість продегустивати найрізноманітніші страви, приготовані волонтерами.

Можна сказати, як зазвичай кажуть у таких випадках: свято виходу у світ такої потрібної та красиво виданої книги, рясно насиченої єврейським гумором, відбулося.

Семен Санін

ВИДАТНІ НЕМИРОВСЬКІ З ЄЛИСАВЕТГРАДА

Сьогоднішня розповідь про наших знаменитих Немировських (прізвище, до речі, походить від назви міста Немирів у Вінницькій області або селища Немирів у Львівській). В Єлисаветграді на початку XX століття мешкало декілька родин з таким прізвищем. Власником однієї з кращих друкарень міста вважався Х. Ш. Немировський, мануфактурна крамниця належала якомусь М. Немировському, а ще в місті трапляються знахідки вогнетривких цеглин з клеймом «М.Б. Немировский». На превеликий жаль, навіть імен цих Немировських ми не знаємо. Інша справа – **Євген Львович Немировський**.

Якщо євреїв називають «народом книги», то Євген Немировський це яскраво ілюструє своєю діяльністю, ставши в буквальному розумінні «людиною книги». Він – один з найвидатніших книгознавців сучасності, дослідник історії європейського та слов'янського книгодрукування, доктор історичних наук, академік, автор понад 100 книг, зокрема фундаментальних монографій «Изобретение Иоганна Гутенберга. Из истории книгопечатания» (2000), «Большая книга о книге» (2010), багатотомної

Є. Немировський

монографії «История славянского кирилловского книгопечатания XV – начала XVII веков» (видається з 2005 року), шеститомного каталогу стародруків (1491–1538), (1996–2004) та інших.

Народився Євген Львович 24 квітня 1925 року в нашому місті через декілька місяців після того, як Єлисаветград перейменували у Зінов'євськ. Його дід – відомий єлисаветградський лікар і антрополог Самуїл Абрамович Вайсенберг (1867-1928), якого в енциклопедіях називають «найвидатнішим після Ч. Ломброзо представником першого покоління єврейських антропологів». Перші роки дитинства Жені Немировського минули в будинку діда. Споруджений на початку XX століття за проектом єлисаветградського зодчого Якова Паученка в стилі еклектики з переважанням елементів готики і бароко, він є (на щастя, зберігся до наших днів) одним з найдовершеніших будівельних див міста, справжнім шедевром архітектури. На його фасаді нещодавно з'явилася меморіальна дошка, присвячена Самуїлу Вайсенбергу. Та й онук Євген Немировський ще за життя заслуговує на згадку про те, що він тут народився. Через декілька років після цього родина Немировських переїхала до Москви.

Ще один дуже видатний Немировський – один з «батьків» держави Ізраїль – народився у містечку Братолюбівка Олександрійського повіту (нині село у Долинському районі). Звали його на

батьківщині **Мотею Немировським**, а в Ізраїлі, куди виїхав у 1924 році, він став **Мордехаєм Наміром** (1897–1975), видатним політичним і громадським діячем. Наш земляк зокрема був першим послом Ізраїлю в СРСР (1949–1950), генеральним секретарем Асоціації профспілок Ізраїлю (1951–1955), а потім 10 років мером Тель-Авіва (1959–1969).

Нарешті згадаємо ще одного Немировського, донедавна зовсім нам невідомого (на відміну від перших двох), але який викликає чи не найбільший інтерес.

Це уродженець Єлисаветграда **Лев (Леон) Борисович Немировський** 1868-1932). Про його єлисаветградський період життя в і д о м о с т е й майже немає, крім того, що 13-річним хлопчиком він був свідком першого єврейського погрому в Єлисаветграді 1881 року, який справив на нього моторошне враження на все життя. Первісний капітал родина Немировських заробила на торгівлі зерном. Енергійний та підприємливий Лев Немировський його значно примножив, ставши купцем 1-ї гільдії, а згодом одним з найбагатших банкірів Росії. Спочатку він переїхав до Києва, а потім дістався і до столиці імперії – Санкт-Петербурга. У 1917 році на його візитівці зазначалося: «Лев Немировский, президент совета коммерческого банка Воронежа, управляющий банком Московского союза, член совета частного коммерческого банка Петрограда». Крім того, Немировський був головою правління товариства «Сталь» (Челябінськ), Челябінського вулепромишлого товариства, членом правління акціонерного товариства сірникових фабрик «В.А. Лапшин» та інших. Після 1917 року Лев Немировський емігрував до Франції, де успішно займався комерційною діяльністю.

Навряд чи хто коли б його згадав (багатих людей на світі чимало і далеко не всі з них на це заслуговують), якби не його родина: дружина Фейга (Фанні) Моргуліс, яку після одруження почали називати Ганною Немировською, і передусім донька **Ірина Немировська** (1903–1942), яка народилася в Києві й стала в с е с в і т н ь о в і д о м о ю ф р а н ц у з ь к о ю письменницею **Ірен Немировськи**. Її творчістю захоплювалися Анрі де Реньє, Андре Моруа, Марсель Прево та інші метри французької літератури.

На відміну від багатьох інших письменників-емігрантів з Росії вона писала свої твори винятково французькою мовою, якою володіла досконало (у дитинстві та юності її скрізь супроводжувала французенка-гувернантка, а потім Ірен навчалася у Сорбонні). За своє недовге життя (38 років) вона написала 12 романів, частина з них – це історії з єврейського життя, інші – присвячені зображенню побуту

та звичаїв французьких обивателів. Однак парадоксальність життя й творчості

Ірен Немировськи полягає в тому, що вона – єврейка за походженням – не любила євреїв і змальовувала їх так, як це роблять антисеміти. Щоправда, письменниця відкидала ці звинувачення, кажучи, що «просто пише правду». Більше того, Немировська прагнула будь-що позбутися свого єврейства, стати іншою (у її випадку – французенкою).

В одному з найавтобіографічніших романів «Вино самотності» Ірен Немировськи робить шокуюче зізнання: «Вся моя життя пройшла в

борьбе с постылой кровью, но она всё ещё течёт в моих жилах, и, если я не смогу совладать с собой, эта едкая проклятая кровь окажется сильнее меня». Це вона придумала знаменитий вислів «безродний космополіт», який так подобався Сталіну.

А витоки негативного ставлення до свого народу с ф о р м у в а л и с я у неї під впливом рідинного середовища. Ірен підкреслювала, що своїх персонажів у «єврейських романах» вона змалювала з натури (з себе, матері та батька). Однак це не автобіографічні книги з буквальною відтворенням сімейних взаємин, а переосмислені високохудожні твори.

Дослідниця творчості письменниці Пауліна Чечельницька відзначає, що попри розкіш, в якій вона виховувалася, «...дочка была начисто лишена родительского внимания и любви. Вполне естественно, что в таких условиях она не выросла с чувством симпатии к родителям. Скорее наоборот – Ирина испытывала к ним вражду и неприязнь. К тому же она была единственным ребёнком в семье, ребёнком-одиначкой в мире взрослых, которым она была не очень нужна. Через много лет, став сателитницей, Ирэн отомстила родителям за детские страдания».

Сенсацією стала перша книга 26-річної письменниці – роман «Давид Гольдер», що побачив світ у 1929 році. Французька критика визнала його шедевром, у 1930 році твір був екранізований в і д о м и м кінорежисером Жульеном Дювів'є, стрічка також мала глядацький успіх. Прототипом головного героя твору банкіра Давида Гольдера став батько письменниці Лев Немировський. Характерно, що в романі він змальований не дуже привабливо: «выглядел странно, как какой-то еврейский торговец подержанной одеждой из какой-нибудь украинской деревни».

Невідомо, чи прочитав це Лев Немировський і як він взагалі поставився до роману, в якому у всій своїй непринадності представлено донькою їхнє далеко не святе сімейство (помер він через три роки після появи твору). В романі розповідається про старого банкіра, який після серцевого

нападу замислюється про своє життя, про те, що багатство не зробило його щасливим; швидше навпаки – зруйнувало його родину. Дружина й донька сприймають його як машину для заробляння грошей.

Події, що розгорнулися після смерті Льва Немировського, могли стати сюжетом для наступного роману Ірен Немировськи, яким вона однак не скористалася. Мати заволоділа всією спадщиною батька, відмовивши дочці навіть у матеріальній допомозі. Ірен утримувала чоловіка Мішеля Епштейна та двох дочок Деніс та Єлизабет завдяки напруженій літературній діяльності.

Зрештою в ролі «безродного космополіта» в улюбленій Франції опинилася вона сама з родиною. Попри популярність серед французьких читачів, стати «повноцінною французенкою» Ірен Немировськи не вдалося – в отриманні громадянства їй було відмовлено. Не допоміг навіть перехід у лоно католицької церкви. Після окупації Франції 13 червня 1942 року Ірен була заарештована як «лицо єврейського походження без громадянства» і депортована в концтабір Аушвіц (Освенцім), де й загинула. Через три місяці там

І. Немировськи

опинився й чоловік. Такою страшною ціною заплатила Ірен Немировськи за спробу замінити свою єврейську долю на іншу.

Дивом уцілілі доньки Ірен дісталися до бабуні в надії, що та їх прихистить. Однак Ганна Немировська навіть не пустила їх на поріг, відправивши до сиротинця. Ця жінка-монстр врятувалася завдяки тому, що заздалегідь зробила собі фальшивий латвійський паспорт. Прожила вона в своє задоволення 102 роки, повністю розтринькавши чоловікову спадщину. У її сейфі знайшли лише дві книги Ірен Немировськи «Вино самотності» та «Ізабель», в яких вона представлена у всій своїй мерзентності.

А доньки, коли підросли, виявили у валізі, яка дісталася від матері, рукопис її останнього незакінченого роману «Французька сюїта» – епічне полотно про життя французів часів нацистської окупації. У 2004 році роман був надрукований і став справжньою літературною сенсацією, був удостоєний найпрестижнішої у Франції премії Ренодо.

Невдовзі «Французька сюїта» була перекладена на 38 мов народів світу. В перекладах на українську мову на сьогодні вийшли два романи Ірен Немировськи «Вино самотності» (2010) та «Французька сюїта» (2012).

За матеріалами краєзнавця та історика Володимира Боська.

Ірина Мармер

УВАГА!

Діє

«Гаряча лінія»

ТЕЛЕФОНИ

“ГАРЯЧОЇ

ЛІНІЇ”

Шановні клієнти Благодійної Фундації «Хесед Шаарей Ціон»!

У такий непростий час ми розширили роботу «Гарячої лінії» (Call Center), яка працює з 3 квітня 2020 р. Вона створена для тих, хто самотній.

Якщо ви зіткнулися з проблемами, які виникли під час карантину, і поряд немає нікого, хто міг би вам допомогти, звертайтеся до співробітників та волонтерів Хеседи, які обслуговують «Гарячу лінію».

Вони намагатимуться надати вам допомогу.

Ви можете звертатися з будь-яких гострих питань за номерами телефонів, які наведені поруч, з 10.00 до 15.00 у робочі дні:

З мобільного:

0948634720
0948634710
0948634740
0948634770
0948634780
0948634810
0948634760
0948634790

З міського:

7934720
7934710
7934740
7934770
7934780
7934810
7934760
7934790

Не винятком є телефонний зв'язок з вашим куратором, але просимо поставитися з розумінням до переважності співробітників БФ «Хесед Шаарей Ціон».

Ми завжди раді допомогти вам!
Бережіть себе!
Будьте здорові!
З повагою,

Діана Боровик

Н О В И Н И

З

І З Р А І Л Ю

Беньямін Нетаньяху оприлюднив урядовий план щодо «облаштування Палестини після ХАМАСу». Він передбачає повний військовий контроль Ізраїлю над територіями Західного Берега та сектору Газа, включаючи його кордон із Єгиптом. І поступову передачу адміністративної громадянської влади до рук місцевих структур, які не пов'язані з терористичними організаціями.

Ізраїльська армія продовжує завдавати ударів по цілях у Газі. Діє в Юдеї та Самарії, атакує об'єкти бойовиків у Лівані.

З початку війни у Газі ліквідовано близько 12000 бойовиків та їх командирів. В Ізраїлі близько 1500 загиблих та близько 13000 людей поранено або травмовано. Подібних втрат Ізраїль не зазнав за останні 50 років.

Підводні човни Ізраїлю після виходу на завдання повністю переривають зв'язок із сушею – мобільних телефонів екіпаж не має, і командир повністю автономен у своїх рішеннях у рамках поставленого перед ним завдання. Останні модифікації підводних човнів оснащені спеціальним відсіком для підводного виходу морських командос.

Армія оборони Ізраїлю використала системи подачі води для затоплення деяких тунелів бойовиків у секторі Газа.

Все більше поранених залишаються живими після травм, які раніше вважалися несумісними з життям. Це відбувається тому, що група досвідчених провідних лікарів знаходиться неподалік поля бою.

Президент Аргентини Хав'єр Мілей прибув до Ізраїлю на звичайному літаку, щоб не витратити державні гроші на цей візит. Перше, що він оголосив після прибуття – перенесення посольства Аргентини до Єрусалиму.

За підтримки Ізраїлю в секторі Газа організовано вже 15 пекарень, які щодня постачають місцевому населенню понад 2 мільйони хлібів, булочок та піт.

Під будівлю штаб-квартири агентства ООН у місті Газа було виявлено черговий тунель ХАМАС, підключений до електропостачання цієї самої агенції ООН. Таким чином співробітники ООН жили цей бункер терористів електроенергією.

На сході Синайського півострова зводиться табір для прийому біженців на випадок масового виходу мешканців сектору Газа та прориву кордону. Табір буде оточений бетонною стіною заввишки сім метрів.

ЦАХАЛ використовує в Газі роботів і дистанційно керовані механізми, щоб не наражати на небезпеку солдатів і бойових псів. Особливо ефективно їхнє застосування всередині тунелів. Робот «собака» оснащений механізмами, які дозволяють йому діяти в незнайомому середовищі, а також відновлюватися, якщо він спіткнувся і впав. Робот може активно діяти 3 години та пройти відстань у 10 км зі швидкістю 3 метри за секунду.

"КЕШЕР ДОРОТ" У ДІЇ

У Благодійній Фундації «Хесед Шаарей Ціон» плідно працює Дитяча програма. Її складовою частиною є проект «Кешер дорот» — «Зв'язок поколінь», який реалізується за безпосередньої підтримки «Джойнта».

Унікальність та цінність цього проекту полягає в тому, що клієнти Хеседи – батьки з дітьми створюють обстановку сімейності для наших самотніх людей «золотого» віку та роблять разом щось спільне і водночас дуже потрібне та цікаве.

В результаті плоди такої діяльності приносять радість усім учасникам проекту, тому що при цьому відбувається глибока

та творча взаємодія трьох і більше поколінь, коли вони разом можуть відчувати емоційну підтримку та участь у житті один одного.

Так було і цього разу, коли Дитяча програма проводила відкриття сезону на проєкті «Кешер дорот». Творчий майстер-клас зразково провела волонтер Тетяна Чумаченко. Він був присвячений дружбі та духу єдності народів України та Ізраїлю.

Під час майстер-класу діти та дорослі не лише малювали, а й співали єврейські пісні та згадували про відомих єврейських діячів, виходців з Одеси.

Світлана НОВАКОВСЬКА

ПОРАДИ ГОСПОДАРЦІ

Ненатуральні продукти

Сметана дуже корисна, вона швидко засвоюється організмом, але це стосується сметани, приготовленої класичним способом, тобто виключно з вершків та закваски. А таку сметану сьогодні знайти на прилавках досить складно. Щоб перевірити натуральність продукту, потрібно розчинити чайну ложку сметани у склянці окропу. Підробка випаде в осад, а ця повністю розчиниться.

Червону та чорну ікру навчилися підробляти. Роблять її з морських водоростей і смак такої ікри віддає желатином. Але навіть якщо ікра має запах риби, а ікринки правильної форми та мають необхідний колір, все це не доводить їхню натуральність.

Натуральна ікра при стисканні лопається і має гіркуватий присмак, а підробка просто розжовується. У натуральній ікрі ікринки мають бути цілими, рідини має бути зовсім небагато.

Якщо в ікрі солі менше, ніж належить, вона може не дожити до кінця терміну реалізації. Термін придатності ікри після улову – три дні, тому виробники для продовження терміну додають консерванти. Найкраща ікра розфасована в банки з липня по вересень, у цей час нерестяться лососеві, і більше ймовірності, що виробник використав мінімум консервантів.

Перевірка натуральності литки. Якщо в ємності з окропом залишити справжню ікринку, білок почне згортатися, залишаючи у воді білий шлейф, а сама ікринка залишиться неушкодженою. Штучна ікра в

окропі через якийсь час втратить форму і почне розчинятися. У крабових паличках немає жодних крабів. Але мало хто знає, що в основному навіть риби там немає. Судячи з написів на упаковці, до складу крабових паличок входить крохмаль, барвники, консерванти та сурімі (рибний фарш). Як виявляється, у рибному фарші самої риби трохи більше 10%. Після проведення аналізів, експертам так і не вдалося точно з'ясувати, що за речовини складають 90%, що залишилися.

Після оприлюднення результатів такого дослідження у пресі продаж крабових паличок впав у кілька разів. Найсумніше те, що виробники не говорять усієї правди про склад «не крабових паличок». Висновок простий: крабові палички – продукт із невідомими компонентами, і їсти його не просто не варто, а категорично не варто.

У справжній копченій рибі на розрізі м'ясо має жовтуватий відтінок, а в районі шлунка збирається жир такого ж кольору. Фарбована риба в розрізі має колір простого оселедця і виділення жиру практично немає.

Щоб перевірити, чи є вершкове масло справжнім, змастіть папірець і підпаліть його. Під час горіння натуральне вершкове масло виділятиме приємний аромат, а маргарин, що горить, матиме неприємний сальний запах.

Куплений у магазині майонез далеко не завжди виготовлений із натуральних продуктів. Замінити його можна сметаною, додавши до неї гірчицю та жовток яйця, звареного круто.

Марк Штейнберг

“ЄВРЕЙСЬКИЙ ЦИТ СРСР”

Продовження. Початок у № 177

СТРАТА НЕПЕРЕМОЖНОГО АСА

Скорочено

СТРАТА НЕПЕРЕМОЖНОГО АСА

Я. В. Смушкевич у 1937 році закінчив курси удосконалення начальницького складу при Військовій академії імені М.В. Фрунзе, і того самого року вступив на посаду заступника начальника Управління ВПС РСЧА. Не минуло й року після повернення з Іспанії, як Смушкевичу було наказано керувати повітряним Першотравневим парадом над Москвою. 30 квітня 1938 року комкор вирушив на аеродром, щоб перевірити флагманський літак. Його спеціально виготовили до цієї нагоди на авіаційному заводі в Харкові. Щойно літак піднявся в повітря, як загорівся мотор. Довелося посадити палаючу машину в приміському лісі. Загинув літак, дивом залишився живий комкор. Але тільки живий. Унаслідок аварії фактично позбувся обох ніг — в нього були роздроблені кістки стегна. Професори, які оглядали льотчика, похмуро заявили, що в кращому разі він зможе ходити по землі за допомогою протеза або пересуватися на інвалідному візку. Ніхто не міг повірити, що людина з пошкодженими ногами зможе керувати літаком. Але завзятість і наполегливість Смушкевича зробили диво. Він навчився пересуватися на протезах, водити автомашину, домігся, щоб його залишили служити у військовій авіації.

У травні 1938 року в Москві відбулася нарада. Згадує генерал-майор авіації Смирнов: "Ми чекали на наркома оборони і губилися в здогадах: чому на нараду викликано тільки авіаторів, і до того ж за персональним доборою, із найрізноманітніших місць. Ворошилов почав без зайвих слів:

— Ми зібрали вас сьогодні у зв'язку з важливими подіями. Одинадцятого травня япономаньчжурські прикордонні частини порушили державний кордон дружньої нам Монгольської Народної Республіки. 28 травня японські літаки несподівано атакували два аеродроми, розташовані в глибокому тилу, і протягом приблизно десяти хвилин знищили частину літаків, що стояли там. Лише одна ескадрилья все-таки встигла піднятися в повітря. Тому-то ми й викликали вас, які вже мають досвід боїв в Іспанії та Китаї. Упевнений, що разом з іншими льотчиками ви зумієте домогтися докорінного перелому в повітряній обстановці в Монголії. Командувати вашою групою призначено комкора Смушкевича".

Але комкор Смушкевич командував не групою Героїв, а всією авіацією, що діяла проти японських військ у районі річки Халхін-Гол з 1 травня по 31 серпня 1939 року. Це були небувалі за масштабами того часу і запеклості повітряні битви, якими він керував. Перевагу японських ВПС у травневих і червневих боях вдалося швидко ліквідувати.

Основою перемог у повітрі була точно розрахована тактика дій авіації, застосована комкором. Та й кількість машин в авіагрупі майже вдвічі перевищувала японські. До того ж три авіаескадрильї, укомплектовані асами іспанської війни, знищили майже половину японської авіації — близько 200 літаків. Указом Президії Верховної Ради СРСР від 17 листопада 1939 року за мужність і відвагу в боях з японськими загарбниками комкор Яків Володимирович Смушкевич, п'ятим за рахунком в СРСР, нагороджений другою медаллю "Золота Зірка".

19 листопада 1939 року Смушкевича призначили начальником ВПС РСЧА, а через десять днів почалася радянсько-фінська війна. Природно, за кілька місяців зимового

часу цієї війни Смушкевич не зміг навіть малою мірою оволодіти мистецтвом стратегічного керівництва масою авіації. До цього йому доводилося командувати набагато меншими авіагрупами.

Тим часом, до березня 1940 р. на фронті перебували 52 радянських авіаполки загальною чисельністю до 3 тисяч бойових машин. Скориставшись поліпшенням погоди і збільшенням тривалості світлового дня, льотчики стали здійснювати по кілька вильотів на день. У підсумку менш ніж за місяць було проведено більше бойових вильотів, ніж за два з половиною попередніх, і скинуто майже 15 тисяч тонн бомб. У цьому заслуга і Якова Смушкевича.

Він пізніше цілком відверто писав у своїй доповіді про підсумки боїв з білофінами: "Йшла гонитва за кількістю вироблених літако-вильотів і скинутих тонн бомб без урахування того, який тактичний і оперативний результат цим досягається. У підсумку, незважаючи на значні сили авіації, зосереджені на фронті, економіка Фінляндії не була підірвана скільки-небудь серйозно".

Загалом Смушкевич об'єктивно і чесно оцінив ситуацію, що склалася, і поставив питання про необхідність вжиття термінових заходів для створення по-справжньому боєздатних ВПС. Представляючи таку доповідь, начальник Головного управління ВПС сильно ризикував. Сталін приділяв дуже велику увагу розвитку авіації, багато зробив для цього особисто і болісно сприйняв критику, яка прозвучала в доповіді.

Як бачимо, Смушкевич був не тільки сміливим льотчиком. У період репресій він постійно заступався за своїх підлеглих і багатьох врятував від загибелі. Смушкевич завжди відстоював свою точку зору і не приховував свого негативного ставлення до радянсько-німецького пакту 1939 р. Цього йому не забули. Незабаром начальника Головного управління ВПС Смушкевича, начальника Головного штабу ВПС Арженухіна і комісара Головного управління ВПС Агальцова відсторонили від займаних посад і скерували на менш значущі.

Хочу навести замальовку, зроблену очевидцем прийому в Кремлі 1 травня 1940 року: "...Сталін піднявся з-за святкового столу і неспішно покрокував... Він зупинився посередині залу, звернувшись до столу, за яким сиділи разом із дружинами Нарком авіаційної промисловості Олексій Іванович Шадрін і Яків Володимирович Смушкевич. Подружжя Шадріних і дружина Смушкевича встали. Яків Володимирович забарився, відчувши різкий біль у ногах, похитнувся, рукою сперся на стіл. Бася Соломонівна передала чоловікові масивну палицю.

— Сиди, сиди, — Сталін гострим поглядом обмацав льотчика, немов перевіряв його міцність, стиснув плече, — сиди... Весь уряд може стояти, а ти сиди! Заслужив". Він примружив око, немов цілюсь, подивився на світло крізь іскристе вино в кришталевому келиху і виголосив тост за нашу славу авіацію, за її героїв. Яків Володимирович поставив палицю біля стільця, витягнувши руки вздовж блакитних лампасів на штанах, чітко вимовив: "Спасибі, товаришу Сталін, від імені всіх льотчиків спасибі за батьківську турботу про авіацію". Якби він знав, яка "турбота" Сталіна обрушиться на нього незабаром..."

Постановою Ради Народних Комісарів СРСР від 4 червня 1940 року Смушкевичу було присвоєно військовоє звання "генерал-лейтенант авіації". Але вже за два місяці його призначили генерал-інспектором ВПС РСЧА,

а в грудні того ж року — ще нижче: помічником начальника Генерального штабу РСЧА з авіації.

Сьогодні, коли прочинилися таємниці Луб'янки, з'явилися відомості, що сили, які полювали за "Генералом Дугласом" у небі Іспанії, зацікавлені в тому, щоб СРСР вступив у розв'язану ними війну без таких майстрів важкого мистецтва перемагати, яким був безстрашний льотчик і чудовий воєначальник Смушкевич, домоглися свого. Вони зуміли організувати провокаційний політ німецького літака, який приземлився неподалік від Москви. Було сфабриковано сценарій "зради" авіаційного командування РСЧА.

8-го червня 1941 року — за два тижні до німецького вторгнення — Смушкевича заарештували просто в госпіталі, де проходив курс лікування. У "воронку" його несли на ношах. Водночас було взято командувача авіації РСЧА генерала Ричагова, командувача ППО країни генерала Штерна та інших.

Їх звинувачували в тому, що вони були учасниками військової змовницької організації, за завданнями якої "проводили ворожу роботу, спрямовану на поразку Республіканської Іспанії, зниження бойової підготовки ВПС Червоної Армії і збільшення аварійності у Військово-Повітряних Силах". Почалися допити, очні ставки, побиття. Зрештою, всі "визнали" те, чого від них домогалися.

Коли німці підійшли до Москви, центральний апарат НКВС вирішив, що для нього столичне місто надто небезпечне. У ніч із 15 на 16 жовтня 1941 року він перебазувався в Куйбишев. Туди ж відправили й особливо важливих підслідних. Слідом за ними прибув і наказ Берії, який наказував у справі ув'язнених слідство припинити, суду їх не віддавати, розстріляти негайно.

Цитую: "Акт. Куйбишев, 1941 рік, жовтня 28 дня. Ми, що нижче підписалися, згідно з приписом Народного комісара внутрішніх справ СРСР Генерального комісара державної безпеки тов. Берія Л. П. від 18 жовтня 1941 року за № 2756/6, — привели у виконання вирок ВМП (вища міра покарання) — щодо наступних 20 осіб: Штерн Григорій Михайлович, Локтіонов Олександр Дмитрович, Смушкевич Яків Володимирович, Савченко Григорій Кузьмич, Ричагов Павло Васильович, Сакрієр Іван Филімонович, Засохов Іван Іванович, Володін Павло Семенович, Проскуров Іван Йосипович, Склизков Степан Йосипович, Арженухін Михайло Миколайович, Таубін Яків Григорович, Розов Давид Аронович, Розова-Єгорова Зінаїда Петрівна, Голощекін Пилип Ісайович, Булатов Дмитро Олександрович, Нестеренко Марія Петрівна, Фібіх Олександра Іванівна".

Підписали: старший майор держбезпеки Банггаков, майор держбезпеки Родос, старший лейтенант держбезпеки Семеніхін.

Так обірвалося під час війни життя двадцяти осіб, більшість із них були льотчиками — офіцерами і генералами, Героями Радянського Союзу. Непереможного аса Якова Вульфівича Смушкевича до розстрільного підвалу кати тягли волоком. Страта відбулася наприкінці жовтня 1941 року, коли німці були поруч із Москвою. Вони опинилися там ще й тому, що радянською авіацією командували безталанні неуки. А тих, хто вмів командувати — вбивали в підвалі куйбишевської в'язниці.

... Невдовзі після вторгнення, журнал "Люфтваффе" — офіційний орган Військово-

Повітряних сил гітлерівської Німеччини — писав про те, що під час воєнних дій в Іспанії розвідка Третього рейху витратила багато сил і засобів, щоб прибрати "Генерала Дугласа". Рейхсмаршал авіації Герман Герінг пообіцяв тоді нагороду в мільйон марок льотчику, який його зіб'є... "Обставини склалися так сприятливо, — триумфував журнал, — що "Генерал Дуглас" не бере участі в нинішній війні, його прибрал Сталін і це рівнозначно, принаймні, розгрому 5-ти радянських авіаційних дивізій..."

КОМАНДИР "МАЛЯТКА"

Першим Героєм Радянського Союзу серед усіх командирів підводних човнів став Ізраїль Ілліч Фісанович. Він народився 23 листопада 1914 року в українському місті Єлисаветграді, яке більшовики перейменували на Кіровоград. Дитинство єврейського хлопчика з інтелігентної сім'ї за часів Першої світової війни та негараздів Громадянської, не можна назвати мирним. Містечко, де він жив, зазнавало нальотів бандитів, від яких мало чим відрізнялися регулярні частини української Директорії та червоноармійські полки. Сім'я, однак, уціліла і переїхала до Харкова, який тоді був столицею України. Там Ізраїль закінчив 7-класну єврейську школу і у 1921 році вступив до ремісничого училища, де готували слюсарів, токарів та інший робітничий люд.

Закінчивши училище, він став працювати на заводі сільгоспмашин "Серп і Молот". Йому виповнилося 18 років, коли там отримали комсомольські путівки в різні військові училища Червоної армії. Ізраїль домігся, щоб єдина військово-морська путівка дісталася йому, і 1932 року його прийняли до Вищого військово-морського училища ім. Фрунзе, яке знаходилося в Ленінграді. До речі, в ті часи кадровики цього училища всіляко схиляли абітурієнтів - євреїв змінити родові імена та прізвища на більш "милосвучні". І багато хто погоджувався. Наприклад, майбутній герой - підводник Велв Калманович Коновал став Володимиром Костянтинівичем Коноваловим. Ізраїль, однак, на такі вмовляння не піддався і горде єврейське ім'я своє зберіг.

В училищі Ізраїль не мав інших оцінок, крім "відмінно" (п'ятибальної системи тоді ще не існувало). І хоча до Ленінграда він моря не бачив, але виявився надзвичайно стійким до хитавиці і в будь-який шторм тримався як ні в чому не бувало. Але ж навчальну практику курсанти проходили на вітрильній шхуні, де в будь-яке сильне хвилювання доводилося їм лазити на ванті і реї.

Незважаючи на всі труднощі фізичного плану, особливо актуальні для порівняно кволого юнака, яким і був Фісанович, він рівно йшов з усіх предметів. А йшов він попереду всіх на своєму курсі.

Саме тому його, який ще не отримав офіцерського звання, до випуску з училища, направили штурманом до Кронштадта на один із підводних човнів, який не міг вийти в море через відсутність штатного штурмана. І. Фісанович проявив себе чудово. Проплававши з місяць, він з'їздив до Ленінграда, отримав в училищі диплом і обмундирування лейтенанта і повернувся на той самий підводний човен уже штатним членом екіпажу.

Не дивно, що весь екіпаж розлучався з ним із жалем, коли через рік Фісановича призначили флагманським штурманом дивізіону підводних човнів.

Далі буде

ОДЕСИТ - ГЕНІЙ СЦЕНОГРАФІЇ

До 75-річчя з дня народження Олега Шейнциса

Ми знаємо велику кількість видатних музикантів, письменників, поетів, акторів, художників, гумористів та сатириків, які народилися та зростали в Одесі, щоб потім піти звідси у «світ широкий» за славою та творчими здобутками. Не загубилися серед них і представники такої відносно рідкісної професії, як театральні художники, або сценографи. Один з найвидатніших таких майстрів — Олег Шейнцис, якого ще за життя вважали генієм своєї професії.

Він народився 2 січня 1949 року, 75 років тому. Лежачи у колиці, хлопчик, звичайно, не міг знати, що скоро після його появи на світ у «країні Рад» почнеться вакханалія антисемітизму, що добре відчув на собі його батько — Арон Шейнцис, учасник Другої світової, відзначений орденом Червоної Зірки у найгарячшу пору — 1943 р.

Батько працював архітектором і мріяв, щоб син пішов його стопами. Проте хлопець, за його власним визнанням, більше тяжів до дворового футболу. Тим більше, що зростав у самому центрі міста, на Катерининській (тоді ще Карла Маркса), майже поруч з Дерibasівською.

А 1950-60-і роки — «золота пора» одеського футболу, коли матчі місцевих команд «Чорноморець» та СКА ставали подіями для всього міста.

Втім, від долі нікуди не втечеш. І якось непомітно для себе Олег захопився малюванням. Вчився у художній школі і, здавалося б, пряма

дорога вела його до батьківської професії. Але для цього треба було повчитися на архітектурному факультеті Одеського інженерно-будівельного інституту, що виявилось не так просто.

Ні, здібностей та фантазії у хлопця вистачало на кількох, проте був «недолік», який в очах тодішньої влади перевищував усі **достоїнства**, а саме — «п'ята графа». Тоді батько запропонував Олегу піти «кружним шляхом»: вступити до театральнo-художнього училища, до речі, на той час єдиного в Союзі навчального закладу такого профілю. У цьому училищі все-таки більше цінували талант і менше звертали уваги на національну приналежність. Олег вчився на бутафора. Був серед кращих, тому після третього курсу отримав можливість проходити

виробничу практику в одному з найпопулярніших театрів Радянського Союзу - Московського театру імені Євгена Вахтангова. І там йому так сподобалося, що хлопець вирішив залишитися працювати у столиці.

Вирішити він вирішив, але що робити з навчанням, адже до диплому треба було повчитися ще рік? На допомогу прийшов завуч училища Олександр Мещеряков — людина мудра і авторитетна в творчому середовищі. Він умовив директора училища «закрити очі» на відсутність талановитого хлопця за умови, що Олег своєчасно буде виконувати необхідні творчі завдання. Так пройшов рік, і скоро, після успішного захисту диплому, хлопця призвали на військову службу. Ось тут стали у пригоді професійні зв'язки батька, завдяки яким рядовий Шейнцис прохорив службу в архітектурному бюро.

Там він познайомився з красивою дівчиною Людмилою, між ними спалахнуло почуття, і подолавши деякі перепони, молоді люди створили сім'ю, проживши разом 35 років — до самої передчасної смерті Олега.

Треба віддати належне дружині: вона швидко зрозуміла якого високого рівня талант у її чоловіка і зробила все можливе, аби він зміг його реалізувати, ставши, як кажуть, надійним тилом.

Тим часом, у 1972 р., одесит, який вже встиг захопитися театром, вступає до Школи-студії МХАТ, на факультет, де готують театральних художників.

Майстром його курсу був декан цього факультету Вадим Шверубович — син видатного актора Василя Качалова, блискучий знавець театральної справи.

Олег швидко виділився серед студентів неймовірною фантазією та винятковою працездатністю. Тому, незважаючи на «п'яту графу», дуже скоро після закінчення інституту молодого одесита призначали головним художником Московського обласного театру. Цей колектив обслуговував переважно Московську область, але сам факт, що вчорашнього студента, та ще й одеського єврея залишили працювати у Москві, показово демонстрував рівень його таланту.

Чутки про виняткове обдарування молодого сценографа дійшли до Марка Захарова, головного режисера Московського театру імені Ленінського комсомолу (Ленком). Після першої ж розмови досвідчений режисер довірив, власне кажучи, початківцю оформити виставу «Жорстокі ігри» за модною наприкінці

1970-х п'єсою знаменитого драматурга Олексія Арбузова.

Захаров йшов на певний ризик, але виграв. І вистава, і оформлення мали великий успіх. А друга їх спільна робота — музична вистава «Юнона і

Авось» композитора Олексія Рибнікова за поемою Андрія Вознесенського — мала просто скажений успіх.

Так 31-річний Олег Шейнцис став головним художником театру, який уславився у Європі, особливо після успіху на гастролях у Парижі.

Цікава зустріч відбулася у Олега в Афінах. Там він познайомився з міністеркою культури Греції знаменитою актрисою Меліною Меркурі, та її чоловіком — відомим кінорежисером Жюлем Дассеном, який зазнався, що його батьки родом з Одеси. Тобто, славновісний співак Джо Дассен — син Жюля — має одеське коріння!

А далі — успіх за успіхом. Шейнцис — сценограф таких відомих вистав «Ленкому», як «Три дівчини в блакитному», «Оптимістична трагедія», «Диктатура совісті», «Мудрець», «Поминальна молитва», «Чайка», «Божевільний день, або Одруження Фігаро», «Варвар та еретик», «Гамлет».

Його запрошують театри Лондону та Тель-Авіву, Флоренції, Софії, Братислави, інших міст, він керує майстернею у Школі-студії МХАТ.

Марк Захаров настільки цінує свого творчого колегу, що на афішах деяких вистав вони стоять поруч як співавтори постановки — випадок надзвичайно рідкісний в історії світового театру.

Влітку 1985 р. автор цих рядків познайомився зі своїм славетним земляком. Мушу сказати, що Шейнцис виявився винятково цікавим співрозмовником, без усякої «зірковості». Тоді я взяв у нього інтерв'ю, з якого хочу навести найбільш характерні моменти.

« — Олег, що для вас є «першопштовхом» в оформленні вистави?»

— П'єса. В ній і лише в ній лежить образ майбутньої вистави. Важливо лише його вгадати.

В чомусь робота сценографа, на мою думку, перегукується з акторською методологією Станіславського: «Я в пропонуваніх обставинах». Тільки я сформулював би це трохи інакше: «Я в матеріалі п'єси».

Поринаючи в матеріал п'єси (а сюди входить вивчення епохи, особистості автора, літературних джерел тощо), я відчуваю в собі якесь сигнали, імпульси. Цей нервовий заряд народжує образ спектаклю.

— А яке має значення для вас режисерське бачення? Адже воно може відрізнитися від вашого і навіть суттєво відрізнитися?

— Спочатку я вірю лише п'єсі. Мій «замовник» — драматург.

Театральний художник сьогодні має бути і режисером. Не виконавцем волі режисера, а самостійною творчою особистістю, зі своїм баченням вистави.

У нас із режисером одна мета — поринути у глибини драматургії. І досягати її ми маємо разом як співавтори, а не як начальники підлеглий і вже, звісно, не як конкуренти.

— Як будується ваша робота із Марком Захаровим?

— Він мені довіряє. Наша робота — це саме те співавторство, про яке я говорив.

— Чим особисто стала для вас робота над виставою «Юнона та Авось»?

— Ця постановка — спроба знайти в минулому те, що звучить зараз і продовжує нас мучити. Ми дарма вважаємо сучасними лише ті проблеми, які вирішуємо сьогодні.

Насправді перед нами постають ті самі питання, які стояли перед нашими предками за багато століть до нас: «Хто я? Навіщо живу на землі? Що маю зробити?».

Працюючи над «Юноною», я зрозумів, що якщо ми не знаємо своєї історії, своєї культури, генетики, ми духовно мертві люди. На щастя, інтелігенти завжди цікавилися своїм корінням.

У 1993 р. Шейнцис розробив дизайн призу для

національної театральної премії «Золота маска». Сам він двічі був удостоєний цієї нагороди — за виставу «Чайка» у Ленкомі та постановку опери Великого театру «Любов до трьох апельсинів», де співпрацював зі славетним англійським драматургом, актором та режисером Пітером Устиновим.

Олег неймовірно багато працював, він не міг робити щось впівсили, кожній новій роботі віддавав усю душу. Це не могло не позначитися на його здоров'ї. Влітку 2006 р., перебуваючи у відпустці у рідному місті, він раптово помер, проживши лише 57 років. Але і цього відносно короткого відрізка життя вистачило нашому земляку, щоб назавжди увійти до історії світового мистецтва.

Олександр ГАЛІАС

ОДЕСА У СТАРИХ ФОТОГРАФІЯХ

Рубрику веде Ілля Перстньов

В У Л И Ц Я П У Ш К І Н С Ь К А

Частина 12

Будинок №34. Будувався для Костянтина Карловича Де-Азарта, який був одеським купцем 1-ї гільдії, гласним Міської Думи тощо. За походженням — італієць. Католик. Нашадковий почесний громадянин. Син одеського купця Карла Еммануїловича — члена комерційного суду від купецтва, онук одеського купця 1-ї гільдії Еммануїла Йосиповича.

Цей гарний кутовий будинок збудували у 1896 році за проектом архітектора Олександра Осиповича Бернардацці у класичному стилі з додаванням елементів еkleктики.

Будинок був прибутковим і, судячи з оголошень, у ньому здавалися панські квартири на 5-6 кімнат. Власник будівлі мав особняк по вулиці **Торговій, 2**. Ми колись вже писали про нього. Щоб згадати, публікуємо його фото.

Будинок Де-Азарта мав вигляд старовинного замку, схожого на «Шахський палац». О.М. Де-Рібас у главі «Зі світу загадкового» у своїй книзі «Стара Одеса» описував старий будиночок з привидами, на місці якого Де-Азарт збудував свій будинок: «Наприкінці Торгової вулиці, до моря, де нині красується чудовий замок Де-Азарта, був колись пустир, зарослий курною травою, облямований з одного боку хлібними магазинами Сабанського, з іншого — садом архієрейського дому, а з моря — крутим урвищем»; «З'явився Де-Азарт, уподобав порожнє місце з видом на море, зніс будиночок, побудував на його місці чудове палаццо і поховав під ним староодеську легенду». До наших днів він не зберігся, зруйнований під час війни.

Повернемося до будинку на вулиці Пушкінській. На жаль, Костянтин Карлович помер у тому ж році, коли був збудований будинок. Все своє майно він заповідав дружині, після смерті якої будинок повинен був відійти у власність міста, щоб на доходи від нього були засновані та утримувалися дитячі їдальні, названі «Людмила-Альфонсівською установою денних дитячих притулків» на згадку про померлих: його першу дружину Людмилу Касперівну та сина Альфонса. У 1900 році будинок переходить до інженера А. О. Шполянського. На фотографії 1917 року помітно, що поручні грат були кам'яними, але зараз вони залізні.

Будівля є пам'яткою архітектури та містобудування місцевого значення під назвою «Будинок прибутковий Шполянського».

Будинок №35. «Будинок Мармаріно» належав сім'ї грецьких підданих Мармаріно. Побудований у середині 19 століття у стилі класицизму з елементами еkleктики, він був спочатку двоповерховим. Є записи, що Фемістокл Павлович Мармаріно був касиром Одеського облікового банку. Будинок отримав пошкодження під час Великої Вітчизняної війни, як і правий дворовий флігель будинку №33. Був відновлений у 1950-х із надбудовою третього поверху. На початку 20-го століття в будинку розташовувалася типо-літографія П. Тарловського.

У повоєнні роки у будівлі розмістилися уповноважений Міністерства заготовок по Одеській області та Укрполіграфпостач. Нині це житловий будинок із адміністративними приміщеннями.

Будинок №34

Вул.Торгова, 2

Будинок №35

ПРИТЧИ

ХОРОБРІСТЬ

До одного мудреця прийшла людина, яка вважала себе хороброю.

— М'язи мої — як скеля. — Сказав він. — Ти ж і учні твої слабкі та боязкі. Немає у вас хоробрості. А навчити їй не можна.

— Чи ти стріляєш з лука? — спитав мудрець.

— Так, ось, дивись!

Чоловік натягнув лук і вистрілив три рази поспіль так, що друга стріла наздогнала першу. А третя потрапила до другої.

— Ти майстерний стрілець, — сказав мудрець. — І все ж таки це не досконале мистецтво, і хоробрість твоя — не досконала хоробрість.

— Доведи, інакше поплатишся життям за свої слова! — заревів розлючений сміливець.

— Що ж, ходімо зі мною, і я покажу тобі різницю.

Мудрець привів людину на край прірви, дно якої неможливо було розглянути. Мудрець устав на самому краю, так що п'яти його повисли в повітрі, і покликав людину:

— Устань поруч зі мною.

Але той лише глянув за край, зблід і впав на землю, вкрившись холодним потом.

— Справжня людина не змінюється від того, чи дивиться вона в синє небо чи дивиться вниз, на стрімкі схили урвища, — почув сміливець голос мудреця. — А ти жмуришся від страху, як дитя. Небезпека — не в прірві. Вона — у тобі самому.

ВАЖЛИВЕ РІШЕННЯ

Маленький сільський будиночок опалювався старомодною пузатою грубою. Обов'язком маленького хлопчика було прийти до школи рано-вранці, розтопити піч і обігріти кімнату до приходу вчителя і своїх однокласників. Якось, прийшовши до школи, діти побачили, що будівля охоплена полум'ям. Маленького хлопчика витягли з палаючого будинку непритомний. Він отримав великі опіки в нижній частині тіла і був доставлений до найближчої лікарні.

Перебуваючи в напівнесвідомому стані, хлопчик почув, як лікар тихенько казав його матері, що її син напевно помре.

Проте хлопчик не хотів помирати. Він вирішив вижити, і йому це вдалося. Коли загроза смерті минула, він знову підслухав розмову лікаря з матір'ю.

Лікар казав, що було б краще, якби хлопчик помер, оскільки він приречений залишатися калікою. І мужній хлопчик знову прийняв важливе рішення. Він — ходитиме!

Зрештою його виписали з лікарні. Щодня мати робила масаж його маленьким ніжкам, проте результат залишався тим самим.

Проте хлопчик не впадав у відчай. Якось мати відвезла його у двір, щоб він подихав свіжим повітрям. Замість того, щоб сидіти в колясці, він зісковзнув з неї і став повзти по траві. Хлопчик доповз до паркану. З величезними зусиллями він підвівся і став крок за кроком пересуватися вздовж паркану. Він робив це щодня. Він пристрасно хотів влити життя у свої нечутливі ноги.

Масаж, залізна воля та рішучість зробили свою справу — він навчився стояти, потім, нехай невпевнено та спотикаючись, ходити. Зрештою, ходити самостійно і бігати. Він став знову відвідувати школу, потім бігати до неї — бігати через те, що відчував від цього справжню радість.

Пізніше у коледжі він організував команду любителів бігу. А ще пізніше цей хлопець, який, на думку лікаря, не повинен був вижити, а тим більше ходити, — цей мужній вольовий юнак пробіг дистанцію швидше всіх.

ВОЛОНТЕРСЬКА ВІТАЛЬНЯ

Проект "Крила доброти"

Рубрику веде Віра Шаховцева

ЛЮДИ "ЗОЛОТОГО ВІКУ"

Початок у № 196

Вам важко відповісти "ні"? Ви розриваєтеся між роботою, особистими стосунками, сім'єю та повсякденними турботами? Боїтеся не встигнути зробити всі заплановані справи, виконати дані друзям обіцянки та одночасно досягти успіхів у всьому? Сумно усвідомлювати, що ніколи зайнятися чимось дійсно цікавим, ніколи спілкуватися скільки хочеш часу з коханим, або просто побути наодинці з собою. З усіх боків ви чуєте тільки вимоги. Не дивно, що в наші дні так багато людей кидаються туди-сюди без жодного відчуття контролю над ситуацією.

Насправді, є спосіб впоратися з цим хаосом ХХІ століття, треба лише переглянути своє ставлення до навколишнього середовища, взяти своє життя у власні руки, та не дозволяти іншим впливати на нього.

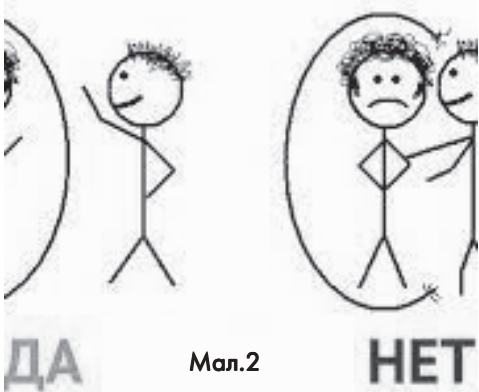
Цей метод — встановлення індивідуальних кордонів. Що таке кордони? Це умовні бар'єри, які ми встановлюємо у спілкуванні з іншими людьми, що дозволяє правильно розставляти пріоритети та зберігати самоцінність (мал 1).

Мал. 1

Це розуміння власного «я», захист нашого внутрішнього світу від зазіхань ззовні. Свого роду персональний код, який змінюється під впливом часу та обставин. Кордони допомагають зберігати баланс між різними сферами життя, вони допомагають людям краще розуміти одне одного і орієнтуватися в тому, що робити можна, а чого краще робити не варто, оцінювати причини, а також наслідки тих чи інших наших дій та висловлювань. Основне призначення особистих кордонів — відстоювати свої інтереси та не допускати непотрібного дискомфорту.

Умовно особисті кордони можна поділити на дві групи: фізичні та психологічні. До фізичних відноситься все, що стосується вашого тіла, ваших особистих речей, простору, який ви вважаєте своїм. Ви, напевно, помічали, що комфортніше почувається, коли інші люди знаходяться на відстані 1-1,5 метра. Це загальноприйнята норма кордонів фізичного особистого простору (мал 2).

Мал. 2

Психологічні кордони — це розуміння власного «я» як особистості, окремої від інших, навіть дуже коханих людей, а також усвідомлення інших людей такими самими носіями окремого «я».

Вміння створювати та захищати свої кордони формується ще в дитинстві. Але протягом життя кордони можуть багато разів змінюватись. Підлітки, наприклад, охороняють їх войовничо, це їм потрібно для того, щоб відокремитися від батьків та навчитися будувати своє життя самостійно. Закохані пари часто спочатку «розчиняються» один в одному, і тільки потім починають помічати, що «стає тісно». Якщо вчасно не переглянути правила взаємодії, не окреслити коло своїх інтересів, то пара приходиться до кризи або розпадається.

Як і будь-яка інша навичка, вміння бачити і поважати свої та чужі кордони цілком може бути освоєно у будь-який період життя. На жаль, особисті кордони часто доводиться відстоювати (мал 3).

Мал. 3

Чи порушені ваші кордони? Так, якщо ви:

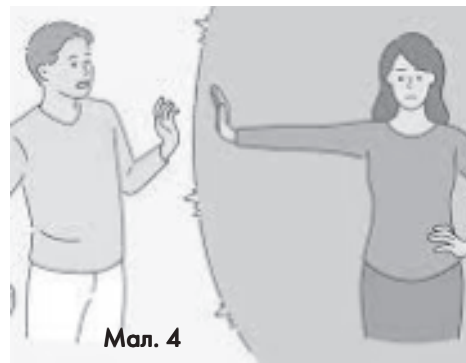
- Часто робите щось лише тому, що так роблять усі. Хоча вам це не подобається.
- Не можете відмовити. Вважаєте, що ваше щастя та добробут залежать від інших.
- Довіряєте іншим, бо вони «краще знають».
- Витрачаєте більше часу на вирішення чужих проблем, ніж своїх.
- Мало уваги приділяєте собі.
- Продовжуєте стосунки з людьми, які поведуться з вами погано, або яких ви не поважаєте.
- Не можете озвучити іншим людям свої потреби та бажання.
- Підкоряєтесь бажанням друзів/колег/сусідів.
- Соромитесь висловлювати свою думку.
- Не можете визначити свої дійсні бажання, цілі, цінності, потреби.

Захищати особистий простір необхідно. Ті, що вас оточують, часто схильні переходити кордони, і в багатьох випадках роблять це ненавмисно. Напевно, були ситуації, коли ви, бажаючи уникнути конфліктів, боялися відстоювати свої інтереси. Щоб їм догодити, показати що ви ввічливий родич, хороший сусід чи працівник. Навіть якщо розумієте, що ваші потреби ігноруються. При цьому у вас виникає відчуття тривоги, збентуження, образи, страху.

При вибудовуванні внутрішніх кордонів працюватиме «принцип стюардеси» - «спочатку киснева маска на себе, потім на інших». Основа кордонів — усвідомлення себе окремою особистістю, розуміння свого права на емоційні та особисті кордони. Коли на вас намагаються «натиснути», подумайте спочатку про себе.

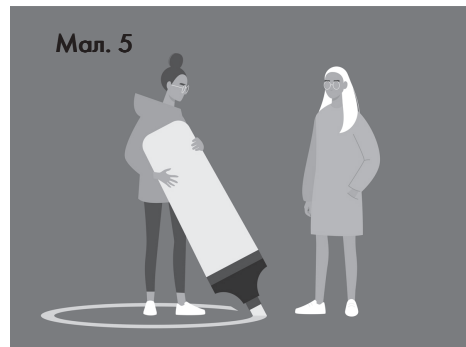
Отже, щоб усвідомити свої кордони та підтримувати їх, знадобиться:

1. Частіше ставити себе на перше місце. Багато хто з нас (особливо жінки) звикли дотримуватися інтересів інших людей на шкоду своїм власним. Згодом це сприймається, як само собою зрозуміле. Але коли ви самі ставите себе на останнє місце, то саме так робитимуть по відношенню до вас інші. Не забувайте про себе. Тоді і багато інших речей у вашому житті стануть набагато простішими (мал 4).

Мал. 4

2. Визначити особисті кордони. Дуже чітко встановіть для себе ЩО ви готові дозволити своїм близьким людям, друзям, колегам, і чого ви не дозволите ніколи і за жодних обставин. Пам'ятайте — щоб мати з людьми добрі стосунки, зовсім не обов'язково бути безвідмовним. Тому виведіть СВОЇ правила і сміливо їх дотримуйтесь. Інші люди не робитимуть це замість вас (мал 5).

Мал. 5

3. Впевнено висловлювати свою думку. Повідомляйте про свої бажання в адекватній формі (без вимог та претензій). Перестаньте хвилюватися про те, що подумают оточуючі. Ваша думка має не меншу цінність, як і будь-яка інша. Тому спокійно висловлюйте її без зайвих хвилювань і сумнівів. Крім того, ви завжди так само впевнено можете визнати, що чогось не знаєте чи не розумієте.

4. Навчитися говорити «НІ». Лише вміння говорити це слово значно покращить ваше життя. Просто почніть говорити «НІ» непотрібним справам та зустрічам, і ви помітите, що у вас з'явиться набагато більше часу на те, що вам справді цікаво та важливо (мал 6).

Мал. 6

Далі буде

Новини світу, України, Одеси

З початку повномасштабного вторгнення ворог завдав українському довікіллю збитків на 2,2 трлн грн. Втрати України від війни становили близько 500 млрд доларів.

В Україні на сьогоднішній день випускають дрони близько 200 компаній. Наша країна вже наздогнала Росію за кількістю дронів-камікадзе дальньої дії.

Експорт через українські порти майже досягнув довоєнних показників.

Українським коридором, розблокованим Україною за допомогою своєї зброї, вже пройшли понад 660 кораблів. Вони перевезли до 32 країн світу близько 20 мільйонів тонн вантажу. Близько 70% їх становить аграрна продукція.

Комітет Ради з питань нацбезпеки, оборони та розвідки підтримав законопроекти про продовження терміну дії військового стану та проведення спільної мобілізації в Україні ще на 90 днів.

Російський десантний корабель "Цезар Куніков" був атакований за допомогою морських дронів недалеко від Криму і затонув. Під час затоплення БДК був завантажений озброєнням та військовою технікою.

Підписано двосторонні Угоди у сфері безпеки між Україною та Німеччиною, Великобританією, Францією, Данією, Італією.

Сили оборони України вийшли із Авдіївки на заздалегідь підготовлені позиції. Оточення не допущено, але кілька українських воїнів потрапили в полон. На Східному напрямку лише за один тиждень лютого було збито сім російських сучасних бойових літаків-ракетносців (Су-34 та Су-35), а також унікальний літак дальньої радіолокаційної розвідки А-50 (таких в армії РФ було всього шість, тепер залишилося два).

Одеська мерія передала ЗСУ першу партію у 1000 дронів з контракту на 3000 дронів для бригад Територіальної оборони, 400 приладів нічного бачення та 4 позашляховики.

В Одесі за два роки повномасштабної війни зазнали пошкоджень майже 247 житлових будинків.

30% території України залишаються забрудненими вибухонебезпечними предметами.

Одещина посіла 4 місце серед інших регіонів України за народжуваністю у 2023 році.

7 лютого в Одесі почали виключати світло за борги.

Одесити – професор Костянтин Боряк разом зі своїм сином – військовослужбовцем Максимом Боряком розробили маскувальний плащ, або «плащ-невидимку», якого не може побачити жодний тепловізор.

Італія виділяє 45 млн. євро на відновлення історичного центру Одеси.

НЕОРДИНАРНІ ОСОБИСТОСТІ

І Е Н І Й З В І Л Ъ Н Е Н Ъ

До 150-річчя від дня народження Гаррі Гудіні

Ерік (Еріх) Вайс (справжнє ім'я «короля ілюзії») народився у березні 1874 р. у Будапешті, в родині рабина Мейера Самуеля Вайса. Коли хлопчику виповнилося чотири роки, сім'я переїхала до США. У маленьке містечко Еплтон часто заїжджав бродячий цирк. Вдома Ерік намагався повторити нехитрі трюки фокусників, які виступали там, і дещо в нього стало виходити.

Коли у тринадцять років він оголосив, що їде на гастролі з цирком, ніхто особливо не заперечував – на одного голодного рота в сім'ї поменшало. У шістнадцять років артист-початківець купив у букініста товстелезний розпатланий том під назвою «Мемуари Роберта Гудіна – посла, письменника і мага, написані ним самим». Ця книга стала для нього своєрідною Біблією. Він навіть узяв собі співзвучний творчий псевдонім, а ім'я Еріх його нью-йоркські друзі давно трансформували у Гаррі. Так у 18 років відбулася одна з перших змін у біографії – Еріх Вайс став Гаррі Гудіні.

Під час однієї з вистав він познайомився з Бесс Ранер, і за три тижні вони одружилися. Бесс стала його вірною соратницею на все життя. Гаррі показав дружині все, що вмів: монети та карти зникали з його пальців. Ім'я, яке вона загадувала, з'являлося написаним палаючими літерами на його руці. Вона сама замкнула на його зап'ястях кайданки, ключ від яких міцно тримала в кулаці, але Гаррі зробив невловимий рух пальцями – і кайданки зі стуком впали на підлогу.

До жаху дружини, він проковтнув одну за одну десять голок, а потім довгу нитку. Бесс оглянула його рота, але в ньому явно нічого не було. Потім він закрив рота, і між його губами з'явилася нитка. Бесс потягнула за неї, нитка повільно виповзла з рота Гудіні, і на ній одна за одною були нанизані (!) усі десять голок. Бесс у страху заплакала. І тоді чоловік сказав їй: «Я стану великим ілюзіоністом, знаменитістю і багатієм, але тільки якщо ти обіцяєш, що завжди віритимеш у мене». І Бесс обіцяла.

Витривалість, з якою Гудіні тренував своє тіло, зробивши його інструментом для виконання найскладніших трюків, заслуговує на повагу. Він міг складатися навпіл, значно збільшувати чи зменшувати обсяги м'язів і навіть зміщувати кістки в суглобах. У його будинку було влаштовано спеціальну глибоку ванну, де Гаррі тренував затримку дихання.

У кожен вільну хвилину він повторював і відточував трюки з гральними картами і щодня розв'язував щонайменше сотню мотузкових вузлів... пальцями ніг. Гаррі досконало знав секрети різних замків і робив мініатюрні відмички, які ховав у несподіваних місцях – наприклад, прив'язував капсулу до зуба ззаду.

На початку 1900-х Гудіні виступав по всій території Сполучених Штатів, збільшуючи репертуар своїх фокусів. Проте заробітку ледь вистачало на їжу та оплату оренди майданчика для виступу. Гаррі з легкістю вивертася зі смирительної сорочки, звільнявся від наручників і ланцюгів, вибирався з закритої труни, забитої при публіці багатьма цвяхами, і з закритих, наповнених водою резервуарів. Він навіть вилазив із зав'язаної паперової сумки, не порвавши її...

Очевидці згадували, що «король наручників» проробляв деякі трюки настільки

швидко, що був змушений деякий час сидіти за ширмою, читаючи бульварний роман і чекаючи, поки напруга публіки досягне потрібної межі.

У рекламних цілях ілюзіоніст практикував ефектні трюки, які могли бути засвідчені цілими натовпами роззяв. Під час туру Європою та Росією в 1900 р. Гудіні вразив Лондон номером «Зникнення живого слона» – величезна тварина, накрита оксамитом, пропадала, щойно з неї зривали тканину.

Одного разу Гаррі в зав'язаному мішку (а в інший раз – у смирительній сорочці) був підвішений до карни:

від пут, висячи вгору ногами на висоті трьохсот футів (близько 100 м). Багато глядачів із слобками нервами під час трюку втрачали свідомість, а «чудовий Гудіні» не отримав жодної подряпини. Також величезне враження справляв прохід Гудіні на очах безлічі глядачів через цегляну стіну.

У 1903 р., закутий

у кайданки, з прикріпленою до ніг 30-кілограмовою чавунною кулею, він був скинутий з мосту в Темзу, але за кілька хвилин з'явився, розмахуючи кайданками. Згодом Гудіні ускладнив трюк. Наприклад, у кайданках його поміщали в ящик, на очах у публіки забивали цвяхами кришку і кидали у воду. Ще чуючи стукіт молотка, Гаррі примудрявся зняти кайданки, а поки ящик опускався, витягав незакріплені дошки і виривав. Але одного разу він вирішив вилізти із ящика вже на дні. Проте ящик ліг туди саме тим боком, де були дошки. Гудіні вибрався з великими труднощами.

Взимку йому повідомили, що річка замерзла, але Гудіні відповів, що лід – не завада, а йому потрібна лише ополонка. Коли обмотаного закритими на замок ланцюгами ілюзіоніста, скованого наручниками, кинули у воду, він, як завжди, став звільнятися від них, але течія віднесла його від ополонки. На щастя, Гаррі зумів притиснутись ротом до льоду – між ним і водою був прошарок повітря. Помічник кинув у ополонку мотузку, і її кінець, віднесений течією, нарешті потрапив у поле зору фокусника. Пробувши під льодом 8 хвилин (!), він сплив, переконавши публіку у своїх нелюдських здібностях.

Гудіні вигадував все нові ефектні фокуси, найвідомішими з яких стали втеча з китайської «камери тортур» – зануреного у воду ящика, оббитого сталевими смугами зовні, та звільнення із закритого молочного бідона. Під час цього трюку на сцену виносили великий молочний бідон з широкою горловиною, заповненою доверху водою. З обох боків стояли поліцейські у мундирах. Спочатку Гудіні залазив у бідон у наручниках, вставав ногами всередину бідона і сидів. При цьому частина води виливалася на підлогу. Кришка бідона загвинчувалася і замикалася на замок.

Після цього на бідон накидали непрозору накидку і за кілька хвилин знімали. Поруч із бідоном уже стояв Гудіні, який тримав у руках розімкнені кайданки. Секрет був у подвійних стінках бідона. Проміжок між стінками заповнювався водою, а в кришці були повітряні клапани, які дозволяли Гаррі дихати.

В одному з вистав він був підвішений вгору ногами в закритому сталевому баку з однією стінкою з товстого скла, наповненого водою. Публіка бачила крізь скло його боротьбу з путами. Дві хвилини проходили під звуки музики. Наступні 30 секунд – у труновій тиші. Потім лунали істеричні крики:

«Скляний бідон! Скляний бідон!» Люди піднімали сокири, готуючись розбити скло. Із зали поспіхом виводили дітей. Якась жінка почала плакати. Через три хвилини і дві секунди з'явився Гудіні.

Серед найвигадливіших його уявлень була підводна втеча. На те, щоб розблокувати на ручники та вирватися з ящика, завантаженого 90 кг свинцю та зануреного у воду, Гудіні вистачило 57 секунд.

На кожну виставу він запрошував на сцену поліцейських, які оглядали його реkwізиту, щоб переконалися, що вони справжні. Багато його трюків так і залишилися нерозгаданими. Одні казали, що він міг швидко і непомітно робити зліпки з ключів; інші – що в нього були мініатюрні відмички, які він ховав у своєму кучерявому волоссі або під пальцями ніг.

У 1906 році, в Детройті, закутий у кайданки Гудіні зістрибнув з мосту Бел-Айл Брідж, а за два тижні, у Пітсбурзі, з мосту Севен Стріт Брідж. Де він при такому стрибку міг ховати свою відмичку, якою розміру вона мала бути і чому він не втрачав її при ударі об воду? І як він міг оперувати нею у каламутній воді, на глибині, без повітря? Жодна людина цього не знала. Публіка ревіла від захоплення. Ось коли він став Великим Гудіні.

Тридцять із лишком років Гудіні вражав уяву тисяч людей у багатьох країнах світу, роблячи на сцені, здавалося б, абсолютно неможливе. В останнє десятиліття своєї кар'єри невгамовний Гаррі Гудіні знову здивував увесь світ – він випустив низку книг, які розкривали секрети його майстерності. Гудіні, визнаний «батько ілюзії», був першим, хто оголосив війну спіристам. Разом із переодягнутим у цивільне плаття констеблем він став інкогніто, відвідуючи спіритичні сеанси з метою викрити шарлатанів, і помітно досяг успіху в цьому. Газети охрестили його «мисливцем за привидами». Гаррі неодноразово запрошували як експерта на судові процеси щодо послідовників спіризму, і він завжди блискуче повторював у залі суду їхні трюки, які ті називали містичними.

У присутності присяжних, судді та безлічі глядачів ілюзіоніст легко пересував

предмети, ставив питання кулям, які йому відповідали, гасив свічки на відстані та зображував усе те, чим займалися медіуми. А наприкінці він пояснював суть трюків і залишав зал під оплески. «Є лише два види медіумів – розумово неповноцінні, яких мають спостерігати лікарі, і цілком розсудливі шахраї», – заявив він на засіданні парламенту.

Давній друг Гудіні, відомий письменник Артур Конан Дойл переконував Гаррі, що той не має рації – спіризм існує. Вже після смерті ілюзіоніста Конан Дойл випустив книгу «Грань невідомого», де стверджував, що Гудіні лише вдавався звичайною людиною, а насправді мав надприродні здібності. Однак сам Гаррі чутки про це вперто спростовував і розкривав секрети багатьох своїх фокусів, чим дратував колег-ілюзіоністів.

Вираз стародавніх римлян «Memento mori», що означає «Пам'ятай про смерть», Гаррі Гудіні не забував ніколи. Він заздалегідь обмовив зі своєю дружиною Бесс, як хотів би бути похований. Ще в молодості Гаррі замовив розкішну труну з бронзи і зробив небачений трюк – у наглухо замкненій труні його опустили на дно басейну, а через півтори години витягли живого і неушкодженого. Тоді він і сказав дружині: «Якщо зі мною щось трапиться, використовуй цю труну за прямим призначенням». Але до візиту «пані з косою», як і всі прості смертні, великий чарівник виявився не готовим.

Смерть Гудіні, як досі вважають деякі дослідники, не була наслідком нещасного випадку – нібито ті, хто зараховував себе до екстрасенсів та медіумів, вирішили усунути незручного колегу.

29 жовтня 1926 р. Гудіні успішно гастрюював Канадою, де він демонстрував номер «Залізний прес». Після виступу до нього за лаштунки зайшов студент місцевого університету Гордон Уайтхед. Гість присів поряд з Гаррі на кушетку, вони розмовляли про шоу, що щойно закінчилося, і юнак між іншим запитав, чи правда, що маестро може витримувати сильні удари у живіт без шкоди для організму. Гудіні відповів ствердно, але промовчав про те, що перед такими ударами він повинен згрупувати м'язи черевного преса.

Несподівано студент схопився і завдав співрозмовнику кілька сильних ударів у прес. Гаррі відчув дикий біль, але лише усміхнувся у відповідь. А за два дні, в середині виступу в Детройті, він впав на сцені, знепритомнівши. У лікарні з'ясувалося, що внаслідок удару у пацієнта лопнув апендикс та розвинувся гнійний перитоніт. Врятувати його, на жаль, було вже неможливо. 31 жовтня 1926 року тіло Гудіні було відправлено з Детройта до Нью-Йорка для поховання у тій самій бронзовій труні.

Великому ілюзіоністу вдалося вписати своє ім'я в історію. Після смерті було випущено у світ десятки фільмів і книг про нього, а також засновано премію його імені зі значним фондом.

Михайло Гаузнер

Джерела: Вікіпедія, статті Г. Черкасова «Гаррі Гудіні – біографія: король ілюзій», І. Локтевої «Гаррі Гудіні: історія становлення легенди та безглуздої смерті», «Останній фокус містера Гудіні» в мережевому журналі «Softmixer», передачі М. Єфімової «Чарівник Гудіні» на радіо «Свобода», сайт «Єврейський культурний Центр», 24smi.org, Istorik.net та ін.

Гаррі Гудіні

Країна Поезія

Олександр КОРЕМБЛІТ

Народився у 1932 р. у Луцьку. Ветеран війни та праці. Закінчив філфак Тираспольського педінституту ім. Т. Г. Шевченка. Працював у школі-інтернаті м. Котовська з дітьми сиротами та позбавленими батьківського піклування. Педстаж 55 років. Член Української асоціації письменників та Національної спілки журналістів України. Відмінник освіти України. П'ятиразово удостоєний звання лауреата Всеукраїнського загальнонаціонального конкурсу "Українська мова – мова єднання". Лауреат фонду ім. Іцхака Зандмана та Авраама Коена. Друкувався в періодичних виданнях Києва, Одеси, Запоріжжя. Автор 23 поетичних збірок. Член Літстудії "Одкровення".

Дякую пам'яті

Пам'ять минуле віки береже,
Пам'ять не зрадить, вона – друг надійний.
Довго на світі живу я уже
І у минуле пірнаю постійно.

Зараз згадалися юності дні,
Перше зізнання у щирім коханні,
Часом, буває, насняться мені
Ті, що в той час пережив я, страждання...

Туго заплетена світла коса,
Схожа на сонцем обпалене жито.
Богом коханій дана ця краса,
Зранку рососою лице її вмите.

Постать її, як тополя, струнка,
Сонця тепло випромінюють очі,
Мов солов'я спів, – розмова дзвінка,
Бути із нею увесь час я хочу.

Дякую пам'яті вічній, як світ,
Що зберігає усе незабутне.
Дасть про минуле завжди повний звіт,
Вірну підкаже дорогу в майбутнє.

* * *

Ми стояли над Десною на світанні.
Сонце сходило, рум'янилося небо.
Я відчув, що народилося кохання
І дивився зачаровано на тебе.

Я вважав себе дорослим і свідомим
І зізнався тобі щиро у коханні.
Твоя відповідь була подібно грому:
– Ти не вводи мене даремно у оману.

Ні – так ні! Життя таке ж бо загадкове...
Вже з тих давніх пір пройшло років багато,
Іншій жінці бути вірним дав я слово,
І для мене кожен погляд її – свято.

І вона для мене – найдорожча в світі,
Її спокій я ніколи не порушу,
Я землі всієї їй дарую квіти,
Не вагаючись, віддав їй серце й душу.

А кохання те юнацьке – світлий промінь,
Сенсу він тепер ніякого немає.
Повернусь в минуле – цей солодкий спомин
Моє серце й душу вже давно не крає.

Кохання живе вічно

Ось і скінчилося «бабине літо»:
Вітер холодний свистить, не вщухає.
Мокнуть дерева, зажурені квіти...
Тільки кохання живе – не вмирає.

Що йому дощ, холоднеча і вітер?
І що до того, що сонце не сяє?
Квітнуть цю серці закоханим квіти,
Вогнище світле його зігріває.

Затишно, тепло було у нас досі,
А вже сьогодні так холодно зрання!
Тільки природу злякати може осінь,
Та не боїться нічого кохання.

**Душа в полоні слова
(Уривок)**

Моя душа – в полоні слова.
Її затишно там і спокійно.
Бо слово – то життя основа,
В дорозі оберег надійний.
Поезія – без дна криниця:
Натхнення надає зверх міри.
Слова її міцні, як криця,
І кожне – подих правди й віри.

**Дитячий
куточок****Л. Кондрацька****Лютий**

Довші дні, коротші ночі.
Гульк – уже й струмок течє!
Лютий враз як зареоче,
Знов морозом припече.

Та як здійме враз хуртечу,
Як засипле снігом дах!
Люди добре топлять печі,
Щоб не змерзнуть у хатах.

Та здала вже крок по кроку
Йде весна, веселий час.
І, розгніваний, до строку
Лютий геть тіка від нас.

Лютий – місяць дуже лютий:
Запитає, в чому взутий?
Виє хуга-завірюха,
Не пускає без кожуха.

Але сонечко сміється,
Стиха до землі проб'ється,
Хоч частинку, хоч хвилинку,
А погріє її спинку.

Л. Куліш-Зіньків**Лютий**

Тепло вдягнутий і взутий
Ходить-бродить місяць Лютий.
Борода, мов білий сніг,
Ще й кожух овечий.
Скрізь лунає щирий сміх
Нашої малечі:

– Діду, діду, ви куди
Разом з хуртовиною?
– Я тікаю від біди –
Бережень за спиною.

**Анатолій
Валевський**

***

Стигне річка, лід тріщить.
У дворі замет лежить,
Сніг до вікон тулиться –
Холодно на вулиці!

Зорі сяють, мов перлини,
Лежить місяць на хмарині.
Мрії прокидаються,
І казки збуваються.

За вікном лютує хуга.
Спів її, неначе туга,
Та дарма старається –
Ніхто не злякається.

Знає хуга і сама:
Скоро вже піде зима,
Разом з нею піде лютий,
В сніжні чоботи озутий.

**Тетяна
Чорновіл****Лютневий етюд**

Насупилося сонце
Морозцем на лиці,
Трусило у віконце
Холодні промінці.

Сумна зима снувала
Снігами навпрошки,
Натхненно роздавала
Кусючі дрижаки.
Ворони ввись злетіли
З різким закличним "Кар-р-р!",
Щось стрімко лопотіли
Між непривітних хмар...

Л. Горлов**Лютий**

Скаче біла завірюха
На блакитному коні,
Лине снігу потеруха
По ламкій озимині.

Поле голе, нахололе,
Тонко дзвонить, мов кришталь.
Завірюха гучно коле
Копитами білу даль.

Лунко репається крига
На озерах і ставках.
Вітер крутиться, мов дзиґа,
На долині та в ярах.

Невгамовна завірюха
Гори снігу наміта
І гукає в білі вуха
Приголомшеним хатам.

Завірюха валить валом
Через зиму навпростець,
А за нею гонить чвалом,
Юний Лютий-молодець.

За горизонталлю:

2. Лікар. 8. Марка рад. літаків. 10. Штат у США. 11. Жаба. 13. Манера, стиль. 14. Шнур для підпалювання пороху. 15. Місто у префектурі Ойта в Японії. 16. Не роздріб. 18. Варіант есперанто. 19. Екваторіальне сузір'я. 20. ...-сяк.

За вертикаллю:

1. Муніципалітет у Франції, у регіоні Франш-Конте, департамент Жура. 2. Живий андезито-базальтовий

Звуконаслідування, що передає котяче нявкання. 23. Шифр. 25. Далекосхідний оселедець. 26. Канадський хокеїст, центральний нападник. 27. Неосвітлений простір; темрява. 28. Представник народності іранської мовної групи, що живе в Азербайджані, Дагестані, Ірані. 30. Місто на півночі Латвії, розташоване на кордоні з Естонією. 31. Повсякденність. 32. Руда фарба. 34. Сьома літера грузинської абетки. 35. Живописець Наполеона. 37. Ім'я Барбюса. 38. Місце повороту ріки. 39. Те саме, що тяга. 40. Південна вічнозелена деревна рослина родини лілійних з довгим колючим листям і жовтувато-білими квітками. 42. ...-ацтецькі мови. 43. Фахівець з органічної хімії.

стратовулкан на острові Сицилія висотою близько 3380 метрів. 3. Загальна назва киргизької інструментальної музики усної традиції. 4. Нездійснена мрія. 5. Театр «...-Скала». 6. В Україні та деяких інших країнах – ввічлива форма звертання або називання стосовно до осіб жіночої статі. 7. Ввічливе звертання до тестя, свекра. 9. Повчання. 12. Гідролічний апарат. 16. Інфекційне захворювання, переносниками якого є птахи. 17. Товстий чоловік, хлопець. 20. Ім'я американського кінорежисера, мультиплікатора, письменника, відомого ексцентрика та естета Бертон. 21. Останній правитель І династії Ранняго царства Давнього Єгипту (бл. 2890 до н. е.). 23. Слово жаби. 24. Місто та муніципалітет у Франції, у регіоні Центр, департамент Ер і Луар. 29. Алфавіт, азбука. 32. Український будинок. 33. Судно Ясона. 35. Німецький композитор, представник музичного класицизму. 36. Муніципалітет у Франції, у регіоні Франш-Конте, департамент

Жура. 40. Одеська газета. 41. Назва серії літаків авіаконструктора Антонова.

**Відповіді
до
кросворда
в
№ 208:**

За горизонталлю:

1. Рудня. 5. Клона. 9. Еякулят. 11. Км. 13. Віник. 14. На. 15. Оле. 17. Річ. 18. Гун. 19. Раск. 21. Тога. 22. Квінтет. 25. Квак. 26. Орля. 28. Антанта. 31. Сайт. 33. Янко. 35. Кар. 36. Коз. 38. Дот. 39. Ів. 40. Рукав. 42. Ка. 43. Баталія. 45. Офеня. 46. Пярну.

За вертикаллю:

1. Рекорд. 2. Де. 3. Няв. 4. Якір. 5. Клич. 6. Ляк. 7. От. 8. Ананас. 10. Уніон. 12. Мла. 14. Нуг. 16. Есквайр. 18. Готланд. 20. Квант. 21. Тертя. 23. Ікт. 24. Тон. 27. Ескімо. 29. Ашока. 30. Ротару. 32. Аав. 34. Кок. 36. Кутя. 37. Залп. 40. Ран. 41. Вія. 43. Бе. 44. Яр.

Шановні клієнти!

Всі, хто має можливість допомогти
незаможним людям,
спрямовуйте, будь ласка,
свої внески за адресою:
Україна,
м. Одеса, Приморський район,
БФ "Хесед Шаарей Ціон"
код ЄДРПОУ 34321888
IBAN: UA713510050000026006267265700
в ПАТ "УкрСиббанк"
МФО 351005
65023, м. Одеса,
вул. Ніжинська, 77/79.

Шановні клієнти!

Майстер із ремонту
дрібної побутової техніки
Приєм та видача:
Четвер з 10.00 до 13.00, каб.246

Шановні клієнти!

Дрібний ремонт одягу
Приєм та видача:
Понеділок з 10.00 до 13.00, каб.246
Середа з 10.00 до 13.00, каб.246

Гурток «В'язання гачком»

працює понад 8 років під керівництвом досвідченого майстра
Людмили Айзековни Стрембовської,
яка має великий смак і творчі можливості.
Запрошуємо вас на зустрічі
щосереди з 12-00, каб. 214.
Займаючись цією захоплюючою справою, ви навчитеся з
нуля виготовляти чудові роботи, які стануть прикрасою вашого
інтер'єру та презентами для рідних, близьких та друзів.
Приходьте! Ви не пошкодуєте!

Шановні клієнти!

У кабінеті 211 «Волонтерська вітальня»
веде прийом волонтер – юрист
Лісницька Ірина Пилипівна
Час прийому: четвер з 11.00 – 13.00

Шановні читачі!

Культурний центр БФ "Хесед Шаарей Ціон"
оголошує набір на курси з вивчення
МІЖНАРОДНОЇ МОВИ ЕСПЕРАНТО
Адреса: вул. Ніжинська, 77/79, 2-й поверх, каб. 214
Тел.: 067 518 10 53

ЮВІЛЯРИ БФ "ХЕСЕД ШААРЕЙ ЦІОН", ПРИЙМІТЬ ШИРІ ВІТАННЯ!

90 років

Коль Наталія
Мишнева Любов
Ферштер Таміла

Кісельова Емма

Кремінецька Євгенія

Липська Зінаїда

Макаров Василь

Мараховська Елеонора

Меламед Любов

Неменова Жанна

Омельченко Лариса

Псахис Борис

Рубман

Ангеліна

Рузіс Ліанна

Степанова

Людмила

Терещенко Тамара

Шустер Міна

80 років

Бальбір Катерина

Вдовиченко Марія

Гольдберг Марія

Дразіна Бела

Керницька Людвіга

Медведев

Володимир

Полюха Лариса

Соколов Зігмонт

Шварцштейн Фіра

85 років

Бутузова Світлана
Власенко Ніна
Гринштейн Леонід
Гурович Семен

ІМЕННИКИ – ВОЛОНТЕРИ БФ "ХЕСЕД ШААРЕЙ ЦІОН"

Богданова Валентина
Волкова
Ганна
Дорфман Ігор

Злобіна Лідія
Ігнат'єв Анатолій
Каліш Жанетта
Кравчук Юлія

Мілевська Ірина
Немірова Неля
Скичко Оксана

Сорокіна Олена
Степур
Ванда
Фінгерук Олександр

Посмішка

АФОРИЗМИ Станіслава Єжи Леца

Коли я думав, що досяг дна, знизу постукали.

Ах, якби ми могли бачити життя, а не ситуацію!

Те, що він помер, ще не доводить, що він жив.

Безвихідним ми називаємо становище, вихід із якого нам не подобається.

Незнання закону не звільняє від відповідальності. Зате знання – запросто.

Іноді треба замовкнути, щоби тебе вислухали.

Будь альтруїстом — поважай егоїзм інших!

Насправді, все не так, як насправді.

Апетит приходить під час їжі, але не йде під час голоду.

Воскресати можуть лише мертві. Живим – важче.

Що ж тут дивного? Люди, шановані, як боги, згодом справді втрачають людські риси.

Ах, якби мати стільки тих, хто слухає, скільки є тих, хто підслуховує!

Якби підвищилося мистецтво розмовляти, знизилася б народжуваність.

Дитина народжує батьків.

Більшість має певний світогляд, який визначений меншістю.

Набагато краще не вірити в людину, а бути впевненим у ній.

Усі великі трагедії мають кінець, але хто може висидіти до кінця?

Я провів день дуже плідно. Я живий.

На кожній гірській вершині ти опиняєшся над прірвою.

Буває, що не хочеться жити, але це ще не означає, що є бажання не жити.

Відніс дурість майстру: «Чи не можна переробити на мудрість?» Майстер відповів: "Ще й залишиться".

Я сповнений оптимізму. Людство подолало закони моралі, чому б йому не подолати закони фізики?

"Я чув, що світ прекрасний", — сказав сліпий. "Здається", — відповів зрячий.

Час нерухомий, це ми рухаємося в ньому не туди.

Сп'яніння перемогою призводить до запою.

Чи не дивно —там, де думку переслідують, вона часто стоїть на місці.

Люди колись стануть братами і знову почнуть з Каїна та Авеля.

Ціни слово. Кожне може бути твоїм останнім.

Засновник та видавець —
БФ "ХЕСЕД ШААРЕЙ ЦІОН" (м. Одеса)

Свідоцтво про держреєстрацію 1153-34-Р,
серія ОД, видано 7 червня 2006 р.

Газета видається за підтримки
Claims Conference и American
Jewish Joint Distribution Committee

Некомерційне видання. Розповсюджується безкоштовно.
Реклама та оголошення публікуються безкоштовно.
Індекс видання — 09720

Надруковано у ТОВ "Press Corporation Limited"
21034 Вінниця, вул. Чехова, 12 А
Наклад 2600 прим. Зам. № _____

Головний редактор
Семен ВАЙНБЛАТ
Редакційна колегія:
А. Кесельман,
М. Гаузнер, П. Козленко
Комп'ютерна верстка
І. Глаголевський
Перекладач
Л. Левін

Надіслані матеріали
не рецензуються і не повертаються.
Листування із читачами —
Фінгерушли на сторінках газети.
Редакція залишає за собою право
редагувати
і скорочувати надіслані матеріали.
Відповідальність за достеменність
фактів несуть автори.

Адреса редакції:
65023, Одеса, вул. Ніжинська, 77/79
Поштова адреса:
65045, Одеса, а/с 131
dobrasprava.ddns.net